

ANMELDELSE PÆDAGOGIK 25. mar. 2020 | kl. 12:26

Der er rigeligt at tage fat på

Af: Thorkild Thejsen

Sten Larsen har skrevet en fremragende opslagsbog til lærerstuderende. I kort form og klart sprog forklarer han lærerfaglige begreber, diskuterer deres betydning for praksis og vurderer de aktuelle udfordringer.

Fakta

Titel

Lærerfaglige begreber

Forfatter

Sten Larsen

Pris

300

Sider

356

Sten Larsen er en erfaren læreruddanner med rødderne solidt plantet i folkeskolen, og det mærkes i prioriteringerne.

"Der er rigeligt at tage fat på". Sådan slutter et afsnit i opslaget om læringsteori med henvisning til "tre relevante bøger". Teori og begreber bliver beskrevet og forklaret med præcise henvisninger til kilder og ofte med fine citater. Så følger et afsnit om, hvad opslagets emne kan betyde i skolens hverdagspraksis, og der sluttet så med påpegninger af, hvilke udfordringer emnet - efter forfatterens mening - rejser. I alle afsnit er der grafiske figurer eller skemaer, som spiller sammen med teksterne. Og altså forslag til videre studier.

Bogen fungerer fint som alfabetisk ordnet opslagsværk med et godt emneregister. Undertitlen, "Kom godt i gang og videre med studierne", er dog en måske vel smart stramning. Der er noget at hente for både første- og fjerdeårsstuderende. For flere nybegyndere kan nogle afsnit dog nok virke vel komprimerede - også selv om de mange fine henvisninger til andre bøger og interview og artikler på folkeskolen.dk gør, at man altid ledes videre.

Og jeg vil påstå, at for studerende, der skal i gang med bachelorprojektet, kan bogen være en test på, om de foregående år på uddannelsen er brugt godt nok. Føler man sig ikke nogenlunde tryk ved at gå ind i en lærerfaglig diskussion om hovedparten af bogens oplysninger og problematiseringer, kan det blive en lang vej hjem.

Mere positivt udtrykt er mange opslag oplagte både som introduktions- og som repetitionstekster, og som afsæt til diskussioner med andre studerende vil flere af dem ligefrem være fremragende, tror jeg. Hvordan forstår jeg/vi teorien og begreberne? Hvilke tanker sætter de i gang til observation og analyse af skolepraksis? Hvordan kan og skal man gå til de beskrevne udfordringer?

Sten Larsen er saglig, når han begrundet og argumenterer, men forsøger ikke at gemme sine egne holdninger. Det er en oplagt kvalitet, for det ægger til omtanke og kritik i modsætning til mange tekster i opslagsværker, hvor forfatteres normative tilgange gemmes bag pseudoneutrale sproggardiner.

Alt kan selvfølgelig ikke være med i en bog på 350 sider, men langt det vigtigste er der. Folkeskolens formål, som det defineres i skoleloven, er indtænkt og diskuteres grundigt og nuanceret, både i et selvstændigt opslag og i andre relevante sammenhænge.

Det eneste begreb, jeg for alvor savner at få dissekeret, er vist *profession*. Den *professionelle* lærer er med gennem hele bogen, men *lærerprofessionen* bliver ikke selvstændigt behandlet og derfor kun indirekte diskuteret.

Forfatteren rammer nok meget godt den dominerende politiske stemning i 2010'erne, når han fortæller, at det dengang "banalt og basalt for *alle* professionelle" blev en "permanent udfordring", at "du skal gøre, hvad der bliver sagt, og du skal *ikke* inddrage dine eventuelle værdikritiske overvejelser". Derfor kunne det have været velgørende med et opslag om, hvad det vil sige at være medlem af en *profession*. Hvad skal og kan man gøre, hvis det, der bliver forlangt af lederen eller kommunen, og/eller det, der bliver politisk meldt ud fra staten, modsiges af ens faglige viden, erfaring og etik? Som enkeltperson, som team og som faggruppe på en skole. Og som samlet lærerprofession.

Diskussionen berøres indirekte i opslaget om almen dannelse og kompetencer, normativitet og evidens. I opslagene om klasseledelse, om kommunikation og konflikthåndtering og om metodefrihed. Ja, også mange andre steder. Men dilemmaerne for en ansvarlig *professionel* embedsmand og for et etisk ansvarligt *professions*medlem er ikke de samme. Eller er de?

Og så lidt om bogens mange figurer. Jeg indrømmer, at jeg ofte ikke får ret meget ud af visualiseringer, så selv om bogens letflydende tekst igen og igen lægger pædagogisk flot op til grafiske modeller om vigtige og komplicerede problemstillinger, siger de mig ikke meget. Jeg ved, at mange andre har det helt modsat, så modeller med pile og bokse virker opklarende og berigende for dem. Men på trods af mine begrænsede evner til at afkode visualiseringer tør jeg godt påstå, at nogle af bogens figurer er en gang sjusket computergenereret gnidreværk, som forlaget ikke kan være bekendt.

Om det også er forlaget, eller det er forfatteren, der har ansvaret for de af og til upræcise personomtaler, ved jeg ikke. Men hvorfor skal jeg for eksempel vide, at Olga Dysthe er "professor emeritus"? Hun var det i hvert fald ikke, da hun skrev den bog, der henvises til. Om Thomas Ziehe får vi *ikke* at vide, at han også er emeritus, og jeg savner ikke oplysningen. Men hvad er forskellen på Dysthe og Ziehe? Om Ole Løw får jeg kun at vide, at han er dansk, ligesom det om Hans Petter Wille fortælles, at han er norsk. Hvorfor? Der kan siges meget andet positivt om dem.

Ja, nu er jeg måske i småtingsafdelingen for kværlanterier. Men forlagsredaktøren bør altså overveje, hvornår den slags oplysninger tilfører læseren merværdi, og hvornår de kun fungerer som fyld eller støj.

Og ret det så gerne i næste udgave, for bogen fortjener stor udbredelse. Fordi den indeholder masser af værdifulde afsæt til lærerfaglige studier og diskussioner. Der er rigeligt at tage fat på, og Sten Larsen er en god guide.

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk